

5. LECKE: ISTEN SEGÍT A BETEGSÉGBEN: NAAMÁN TÖRTÉNETE

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskola óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.)

Betegség az Ószövetségben: A bibliai betegségeket nem lehet mindig azonosítani a leírás alapján, mert a leírások a külső tünetekre korlátozódtak. A betegség eredetét tekintve az Ószövetség gyakran említi a démoni erőket. A Szentírás sok törvényt tartalmaz a betegségeket illetően. A súlyosabb betegségek megítélésében a papok voltak illetékesek. (3Móz 13,1-46) A legsúlyosabb testi tisztátalanságnak a poklos betegséget tartották. Zsoltárok könyvében olvasunk a bűn és büntetés közötti szoros összefüggésről. „*Ő megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet.*” (Zsolt 103,3) Jób felveti azt a kérdést, hogy miért szenved az igaz ember. Ezzel a kérdéssel igyekszik megcáfolni a bűn és betegség között feltételezett közvetlen és egyértelmű összefüggést. Ézsaiás könyve pedig a szenvedő szolgáról beszél, aki nem a saját, hanem a mások bűnei miatt lett beteg. „*Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta.*” (Ézs 53,4) Sőt a betegsége hoz gyógyulást: „*az ő sebei árán gyógyultunk meg*”.

Betegnek lenni a bibliai korban azt is jelentette sokszor, hogy a társadalom szélére sodródott az ember. A betegek a családtagok irgalmára szorultak. Számukra a betegség nem csak a korlátokkal és fájdalmakkal való együttéléssel járt, hanem az életből való kirekesztődést is jelentette.

Gyógyulás az Ószövetségben: Az Ószövetségben a gyógyulás az egzisztencia helyreállítását jelentette. A Bibliai gondolkodásban a gyógyulást Isten adja (2Móz 15,26). Mivel Isten a gyógyító, ezért a legfontosabb gyógymód: Istenhez fordulni, tőle imádságban kérni a gyógyulást. A próféták az Isten iránti engedetlenséget betegségnek tekintették. Ebből a gyógyulás a megtérés és az Istennek való engedelmség révén volt lehetséges. „*Tedd kövérré e nép szívét, tedd süketté a fülét, és kösd be a szemét, hogy szemével ne lásson, fülével ne halljon, szívével ne értsen, és megtérve meg ne gyógyuljon.*” (Ézs 6,10)

Jézus és a gyógyulás: A Messiás egyik ismertető jege, hogy gyógyít. „*...vakok látnak, és bénák járnak, leprások tisztulnak meg, és süketek hallanak, halottak támadnak fel, és szegényeknek hirdettetik az evangélium.*” (Mt 11,5) A gyógyításai mindig Isten hatalmának a jelei. Jézus gyógyításai nagyon sokszor együtt jártak a bűnbocsánattal. A Jézusban megjelenő isteni erőt igazolja, hogy abban a korban gyógyíthatatlan betegségeket is gyógyított (lepra), valamint születési fogyatékoságokkal élő emberek életét tette egészségre.

Arám: Mezopotámia északi része, Szíria, Sziklás-Arábia területének nagyobb része. A arámok a sémi népek családjához tartoztak, az izráéliek közeli rokonai. 5Móz 26,6 szerint: *Bolyongó arámi volt az ősem, aki lement Egyiptomba, és jövevény volt ott kevesedmagával, de nagy, erős és hatalmas néppé lett ott.* (5Móz 26,5)

Lepra: Az Ószövetségben bélpoklosság a neve. A lepra hosszú lefolyású fertőző betegség, amely a bibliai időkben gyógyíthatatlan betegség volt. Lappangási ideje több év volt. Mózesi törvények szerint a leprásokat el kellett különíteni. Mivel a lepra tünetei más bőrbetegség tüneteihez is hasonlítottak, és egyértelműen nem lehetett megállapítani a leprás megbetegedést, ezért az elkülönítés után a papok megvizsgálták a beteget, és ha úgy ítélték, akkor visszamehetett a beteg a társadalomba. Aki leprás lett, nem vehetett részt többé istentiszteleten, nem áldozhatott.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Tari Annamária: Z generáció, Tercium Kiadó, Budapest, 2011)

A betegség ma az aggodalmak egyik fő tárgya. Olyan kultúrában élünk, mely idealizálja az egészséget, de jó profitszerzésnek tekinti a betegséget. Gyermekük úgy nőnek fel, hogy családi beállítódástól függően természetesen náluk nemcsak az orvosok által felírt gyógyszerek, de sok természetes gyógymód, természetgyógyászat és egyéb gondolat is.

Kiskamasz korban ezeket kevésbé tudatosan éli meg a gyermek, de a betegségről sok tapasztalata van. Annál is inkább, mivel egyre több a krónikusan beteg gyermek. Másrészt a reklámok, filmek és egyéb információk révén már sem a betegség, sem a halál nem tabutéma többé. Sőt: teljesen hétköznapi témákká is váltak.

A kiskamaszok – a család elvárása és viselkedése alapján – többféleképpen megélhetik a betegséget. Egy kevésbé odafigyelő család esetén, a betegség akár kiváltságos időszak is lehet, amikor a beteggel foglalkozik mindenki. Vagy éppen érzékelheti azt is, hogy csak teher a család számára. A kiskamasz talán érzi és érzékeli ezt a problémát, de föloldani saját magában nem tudja. A betegségről való órai beszélgetés során ezekre a hátterekre is érdemes odafigyelnünk. Ha van idő és lehetőség, akkor a preventív egészségvédelemről beszélhetünk: iskolai testnevelésórák, sport, egészséges életmód, stb. korosztály szintű lehetőségeiről.

Valláspedagógiai szempontból hangsúlyozható a témánál, hogy Isten Úr minden betegségen – ugyanakkor jogában áll nem meggyógyítani. Ezt a paradoxont nem tudjuk és nem is kell feloldanunk a hittanórán, de rámutathatunk arra, hogy még a betegség is lehet Isten eszköze, akár próbatétel – vagy valami olyan az életünkben, amivel Isten jobb felé vezet bennünket.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:

<ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és tudja segítséggel elmondani Naamán történetét a tankönyvi szöveg alapján. ○ Ismerje és segítséggel értelmezze a lecke Igéjét: Máté evangéliuma 19,26 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje a Naamán történetének társadalmi és egészségügyi hátterét. ○ Ismerje a hadseregvezér forgalmát. ○ Tudja röviden önállóan elmondani Naamán történetét a tankönyvi szöveg alapján. ○ Ismerje és tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét: Máté evangéliuma 19,26
--	---

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten Úr a betegségek felett is.

Kognitív cél: A gyerekek ismerjék meg Naamán gyógyulásának történetét. Rámutatás arra, hogy Isten gyógyít, bár ehhez eszközöket, embereket is felhasznál.

Affektív cél: A bizalom felébresztése, hogy Isten kezében betegségek idején is biztonságban vagyunk.

Pragmatikus cél: Közös imádkozás a betegekért.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Előzetes tapasztalatok feltérképezése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A munkafüzet feladatát önállóan végezzék el a gyerekek. • Majd beszélgessen a csoport arról, ki volt mostanában beteg. Milyen betegsége volt? Hogy érezte magát, mi volt a legrosszabb? Esetleg volt benne jó is? • Tudtok valakit a környezetetekben, aki éppen most beteg? Ismerős vagy esetleg a családból valaki. Nem kell elmondani, hogy ki beteg, csak van-e vagy nincs. • Beszélgetés a betegségekkel járó félelmekről. (Szeparációs félelem, félelem a fájdalomtól, haláltól.) Ki vagy mi segíthet e félelmek leküzdésében? <p>Kapcsolódó feladatok: munkafüzet 1. feladat</p> <p>2. Beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soroljanak a gyerekek gyógyíthatatlan betegségeket. • A hittanoktató beszámolhat nekik arról, hogy régen sokkal több gyógyíthatatlan betegség volt. 	<p>Munkafüzet, önálló feladatmegoldás Betegség és félelmek. Bizalomkapcsolat fontossága betegség esetén a szülőkkel, orvossal, lelkésszel, Istennel. (Az óra végi kreatív imádságban fogunk ezekért a betegekért imádkozni.)</p> <p>Ismeretbővítés</p> <p>Ismeretbővítés, empátia fejlesztése.</p>

	<p>Akár csak száz évvel ezelőtt olyan betegségekbe is behaltak, amelyeken ma könnyedén keresztülmegyünk, vagy egyáltalán nem is léteznek. (Himlők, kanyaró, skarlát, torokgyík.) Az első világháború után a spanyolnátha járványban, ami az első influenzajárvány volt, közelítőleg 50 millió (!) ember halt meg.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ilyen halálos betegség volt évezredekken keresztül a lepra is. <p>Instrukció: Itt nagyon fontos, hogy a ne gyógyíthatatlan betegségetől való félelem domináljon és a hittanoktató ne rémítse el a gyerekeket. Inkább abban bátorítsa őket, hogy ami régen gyógyíthatatlan volt, az ma már sokszor jól és könnyen kezelhető. (Egyre több fiatalnak, gyerekeknek van komoly betegsége!)</p>	
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>1. Tankönyv illusztrációjának elemzése:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mit gondolunk egy hadvezérről? Mi a különbség a két rajz között? Mit befolyásolhatott a hadvezér betegsége? Mit gondolunk egy beteg emberről? Milyen gondolatai lehetnek egy beteg embernek? <p>Kapcsolódó beszélgetés: Meddig ér az emberi erő, hol vannak a határai?</p> <p>Beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mi mindent veszíthetett el Naamán? Kik segítettek nekik? Mit jelent és hogyan lehet segíteni egy gyógyulás során? <p>2. Információk a lepráról: http://rmk.hu/lepramisszio/ (A lepra fertőző betegség ugyan, de csak a népesség 5 százaléka fogékony rá.) A betegségről a magyar Lepramisszió honlapján találunk adatokat, képeket.</p> <p>3. Szituációs játék: Párbeszéd eljátszási lehetősége a történetből:</p> <ul style="list-style-type: none"> rabszolgalány és úrnője; Naamán és az arám király; 	<p>A betegség gazdasági, társadalmi következményei. Ismeretbővítés, diakóniai lelkületre, tevékeny hitre nevelés Tankönyv, munkafüzet Emberi tényezők Naamán gyógyulásában, Isten csodája.</p> <p>Munkafüzet Naamán reakciója.</p>

	<p>Ez a kosár aztán a tanári asztal közepére tehető, ahol a hittanoktató imádkozhat a betegekért és kérheti Isten áldását rájuk.</p> <p>Instrukció: Ha valamelyik fiatal szeretne hangosan imádkozni a betegéért, arra is adjunk lehetőséget. Ha lehetőség van rá, akkor a kreatív imádság idején álljunk körbe.</p>	
További munkáltatás	<p>Egy kis matek: A megadott adatok segítségével számoljátok ki, mennyit érhetett az a kincs, amit Naamán Elizeusnak vitt. (Tíz tálentum ezüst: 30 000 ezüstsekel x 160 Ft = 78 720 000 Ft 6 000 aranypénz: 6 000 x 7 000 Ft = 688 800 000 Ft Összesen: 767 millió 520 ezer forint. Közelítőleg háromnegyed milliárd forint.)</p> <p>Beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mire lehetett volna ezt az óriási összeget fordítani? • Elizeus miért nem élt a lehetőséggel? • Számára mi volt a fontosabb? <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 6. feladat</p>	<p>Munkafüzet Kortörténeti ismeretek, az egészség értékének megmutatása.</p> <p>Pénzzel, hatalommal, erővel nem váltható meg.</p>
Házi feladat	<p>Internetes kutatómunka a Lepramisszió munkájáról és a lepra gyógyításáról vagy a munkafüzet 6. feladata.</p> <p>Előzetes kutatómunka a következő órára:</p>	<p>Munkafüzet, internet</p>

	<p>Tanulmányok-e már/mit tanulmányok Mezopotámiairól? Valaki készüljön fel néhány perces kiselőadással! Keressetek képeket is a témáról! A képek segítségével készítsetek Power Point bemutatót!</p>	<p>Történelem tankönyv, könyvtár, internet</p>
--	--	--

TOVÁBBI ÖTLETEK

Cseri Kálmán könyve:

<http://www.harmat.hu/uzlet/naaman/>

Letölthető képsorok:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/moody-naaman/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/elisha-naaman/>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 25-27. oldal

A képen látható:

Illusztrációk a bevezető szöveghez: hadvezérek – két alak látható a képen, a 26. oldalon: a Jordán vizében álló Naamán, a 27. oldalon fényképek: a Jordán vize, a Jordán völgye.

A szöveg: Egy csodálatos gyógyulás

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez:

1. Képolvasási javaslat:

- Olvassátok el a kép alapszövegét! Nézzétek meg az illusztrációt, figyeljétek meg a korabeli hadvezérek képét! Milyennek látjátok őket?
- Milyen folyóban áll Naamán? Miért kellett megfürdenie? Mi történt, amikor kijött a vízből?
- Nézzétek meg a fényképeket! Mit ábrázolnak? Olvassátok el a képek alá írt szöveget!
- Jártatok már ezen a helyen? Ismertek valakit, aki járt a Jordán közelében? Mit mesélt?

2. Szövegelemzés

- Ki volt Naamán? Kik voltak az arámok?
- Ki volt Elizeus? Milyen néphez tartozott?

- lepra?
 - mikor észrevette, hogy leprás?
 - hová kell mennie a gyógyulásért?
 - Naamán? Kivel beszélt? Miért akart visszafordulni?
 - próféta Géházival?
 - gyógyult meg?
 -
- Milyen betegség a
Mit tett Naamán,
Honnan tudta meg,
Kihez fordult
Mit üzent neki a
Végül hogyan
Mit ígért Naamán?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges.”

- akkori orvosok meggyógyítani a leprásokat?
 - meggyógyult. Hogyan volt ez lehetséges?
 - gyógyíthatatlan betegségek. Hallottál már erről?
- Miért nem tudták az
Naamán mégis
Ma is vannak még

EGYÉB ÖTLETEK

1. Bibliai barkochba

A hittanoktató írja fel külön-külön kis cédulákra azoknak a történeteknek a kulcsszavait, amelyek csodálatos gyógyulásokról szólnak. Az előző években Bartimeus, Jairus lánya, a naini ifjú és a kapernaumi százados szolgájának meggyógyításáról volt szó. Először a hittanoktató húzza ki egy nevet, a gyerekek pedig barkochba találják ki, kiről van szó. Aki kitalálta a helyes választ, az a gyerek lesz a következő körben a válaszadó. Néhány név kitalálása után foglalja össze a csoport, mi a közös ezekben a szereplőkben, mi köti őket össze Naamánnal.

2. Lepramisszió

Látogatás a Lepramisszióba vagy a Lepramisszió munkájának ismertetése. Lehetőség van arra is, hogy egy külön órában a legközelebbi kórház gyermekosztályába (ahol nem fertőző gyermekek vannak), vagy fogyatékos gyerekekhez menjen el a csoport. Természetesen ez csak akkor valósítható meg, ha a gyerekeket ki lehet vinni az iskolából.

3. Élőbábos feldolgozás

Ez a történet nagyon alkalmas "élőbábos" feldolgozásra, mert meg lehet vele mozgatni sok embert. (Naamán kísérete, otthoni dolgok, stb.) De lehet szűkíteni a főszereplőkre is, ha kisebb a csoport. Azon kívül még a bibliai történeteken belül is kiemelkedő a dramaturgiai

felépítése, a feszültség keltése, stb, tehát a hittanoktatónak elég követni a történet pontjait és mozgatni a szereplő-gyerekeket. A párbeszéd eljátszása helyett (vagy azt is beleépítve) át lehet adni a történetet, személyessé is téve.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

6. feladat:

„Mennyit érhetett az a kincs, amit Naamán Elizeusnak vitt? 1 tálum ezüst 3000 ezüst sekelt ért. 1 ezüst sekel 16,4 g. Ma 1 gramm ezüst ára 160 Ft. A 6000 arany is sekel lehetett. Ma 1 gramm arany ára közel 7000 Ft. Ki tudod számolni, mekkora vagyont vihetett Naamán Elizeusnak?”

Instrukció:

A 2Kir 5,5 szerint Naamán 10 tálum ezüstöt és 6000 aranyat vitt magával, ill. 10 rend ruhát.

- ezüst grammja: $10 \times 3000 \times 16,4 = 492.000$ gramm ezüst
- ezüst értéke: $492.000 \times 160 \text{ Ft} = 78720.000 \text{ Ft}$
- arany grammja: $6000 \times 16,4 = 98.400$ gramm arany
- arany értéke: $98.400 \times 7000 \text{ Ft} = 68800.000 \text{ Ft}$

Ez az ár naponta változik.

2018.06.12-én a világpiaci ár: színezüst: 146 Ft/g; 925-ös: 135 Ft/g

Csak jó matekosokkal végezzük el a feladatot.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK

Református énekeskönyv: 105. zsolt.1.3. verse: Adjatok hálát... (+BS, HK)

Református énekeskönyv: 273. dics.1.6-7.verse: Az Úr Istent magasztalom... (+BS)

Református énekeskönyv: 450. dics. 1-2.4. verse: Drága dolog az Úr Istent

Hittankönyv: Dicsérjétek az Urat: 136. zsolt.1-3. verse (+RÉ)